

та здібності студентів, розвинути творчі задатки і допомогти засвоїти професійні вміння та навички, розкритися та самореалізуватися в подальшому майбутнім клініцистам.

2. Залучення інтерактивних технологій навчання у педагогічний процес дало можливість істотно покращити успішність засвоєння нового матеріалу студентами-першокурсниками.

Перспектива подальших досліджень полягає у пошуку оптимальних моделей поєднання традиційних форм і методів навчання, спрямованих на засвоєння професійних навиків студентами з інтерактивними технологіями навчання, що сприятиме формуванню клінічного мислення та розвитку особистості майбутніх лікарів.

Література

1. Василик В.С. Впровадження сучасних методів освіти у викладанні базових дисциплін як ключовий компонент професійної підготовки майбутніх лікарів / В.С. Василик // Шляхи удосконалення навчального процесу і необхідність впровадження нових підходів у роботі кафедр медичного університету в сучасних умовах: тези доповідей навч.-метод. конференції. – Вінниця. – 26 лютого 2014р. – С. 28-29.
2. Ортинський В.Л. Педагогіка вищої школи / В.Л. Ортинський. – К.: Центр учбової літератури. – 2009. – 450с.
3. Дудік О.П. Використання інтерактивних методів навчання на практичних заняттях у студентів стоматологічного факультету / О.П. Дудік, Н.А. Драчук // Шляхи удосконалення навчального процесу і необхідність впровадження нових підходів у роботі кафедр медичного університету в сучасних умовах: тези доповідей навч.-метод. конф. – Вінниця. – 26 лютого 2014р. – С. 69-70.
4. Ільченко О.І. Інтегральний підхід до викладання у вищих медичних навчальних закладах / О.І. Ільченко, Т.В. Козицька, О.В. Храпай // Медична освіта. – 2012. - №3 (додаток). – С.70-72.
5. Пометун О.І. Інтерактивні технології навчання: теорія, досвід: метод. посіб./ О.І. Пометун, Л. Пироженко. – К.: А.П.Н.-2002. - 136 с.
6. Попадинець О.Г. Підготовка майбутніх лікарів-медиків до

професійної діяльності в контексті сучасних вимог Болонського процесу / О.Г. Попадинець, О.В. Саган, М.І. Грещук // Досвід впровадження кредитно-модульної системи організації навчального процесу у вищих навчальних закладах Прикарпаття III-IV рівнів акредитації: тези наук.-метод. конф. – Івано-Франківськ. – 28 квітня 2014р. – С. 68-70.

Карпеч М.В.

Применение новейших педагогических технологий к организации практических занятий по дисциплине «Биологическая и биоорганическая химия»

Ивано-Франковский национальный медицинский университет

Резюме: В статье раскрыта суть новейших педагогических технологий, обеспечивающих оптимизацию учебного процесса в высших медицинских учебных заведениях. Одними из основных инноваций в области образования являются интерактивные технологии обучения, основная цель которых - создать комфортные условия обучения, при которых каждый студент почувствует свою успешность, интеллектуальную способность.

Ключевые слова: интерактивные методы обучения, мозговой штурм, работа в группе, ролевая игра.

M.V. Karpets

The Application of the Latest Pedagogical Technologies for Organizing Practical Classes in Biological and Bioorganic Chemistry

Department of Biological and Medical Chemistry (Head of Department – Ersteniuk A.M.)

Ivano-Frankivsk National Medical University

mkarpets@mail.ru

Abstract: This article presents the essence of the latest educational technologies, which provide optimization of the educational process in higher medical educational institutions. Interactive technologies in learning belong to the major innovations in the field of education. Their main purpose is to create a comfortable learning environment in which every student can be successful in his/her intellectual capacity.

Keywords: interactive teaching methods, brainstorming, group work, role-playing game

Надійшла 15.09.2014 року.

УДК 371.322+616.314+378.147

Костюк І.Р.

Студентський науковий гурток із дитячої терапевтичної стоматології як форма науково-дослідницької роботи студентів на кафедрі дитячої стоматології Івано-Франківського національного медичного університету

Кафедра дитячої стоматології (зав. каф. –проф. Мельничук Г.М.) ДВНЗ «Івано-Франківський національний медичний університет»
e-mail: Kostyuk_79@mail.ru

Резюме. Одним із видів науково-дослідницької діяльності студентів є робота поза навчальним процесом, тобто участь у студентському науковому гуртку (СНГ). Керівник СНГ повинен виступати не лише в ролі інтерпретатора науки з носія нової інформації, а й умілим організатором систематичної самостійної пошукової діяльності майбутніх науковців. У світлі кредитно-модульної системи освіти здійснюється постійний активний пошук можливостей підвищення якості та вдосконалення педагогічної роботи для підготовки висококваліфікованого спеціаліста в галузі стоматології. Оскільки, СНГ є одним із найважливіших засобів формування такого фахівця, на кафедрі дитячої стоматології тривалий період часу функціонує гурток із дитячої терапевтичної стоматології, роботу якого можна розглядати як альтернативну форму виховання і навчання майбутнього спеціаліста-дитячого стоматолога. Науково-дослідницька діяльність членів СНГ здійснюється за різними напрямками, чому сприяє інтеграція з гуртками інших кафедр, а результати студентських наукових праць активно обговорюються на засіданнях гуртка та студентських конференціях. Діяльність СНГ сприяє не лише оволодінню спеціальністю та розширенню теоретичного кругозору, але й розвитку наукової ерудиції

майбутніх спеціалістів. Роботу СНГ при кафедрі дитячої стоматології можна розглядати як альтернативну форму виховання і навчання майбутнього спеціаліста-дитячого стоматолога.

Ключові слова: науково-дослідницька робота студента, студентський науковий гурток, дитяча терапевтична стоматологія.

На сучасному етапі прискореного соціально-економічного розвитку суспільства, що характеризується поступовою й неухильною інтеграцією України в європейські політичні, економічні й культурні структури, винятково важливого значення набуває підвищення освітнього рівня підготовки висококваліфікованих спеціалістів для всіх галузей діяльності, збагачення інтелектуального та наукового потенціалу [4].

У світлі болонської концепції реформа вищої освіти ставить перед собою завдання удосконалити роботу педагога та спонукає до пошуку нових форм індивідуальної праці зі студентами в рамках науково-дослідницької роботи, які б

покращували мотивацію до отримання нових знань [1, 2, 3]. Однією з найважливіших умов вирішення цього завдання є необхідність набуття майбутніми спеціалістами вміння та навичок наукової роботи, що надає фахівцю здатність творчо застосовувати в своїй практичній діяльності найновіші досягнення науково-технічного прогресу, таким чином підвищуючи ефективність виконання професійних завдань [4].

Концептуальною ідеєю запровадження сучасних педагогічних технологій повинна бути інтеграція науково-дослідної діяльності студентів у навчальний процес, мета якої озброєння майбутніх спеціалістів умінням використовувати свої знання в практичній діяльності. Нагальною потребою є застосування науково-дослідницької діяльності вже на ранній стадії навчання з урахуванням специфіки майбутньої професійної діяльності спеціаліста [4, 6].

Процес виконання науково-дослідної роботи виховує здатність до саморозвитку та прагнення до наукового пошуку [1, 5], стимулює студента працювати з новітніми літературними джерелами, а саме: журнальними статтями, монографіями як вітчизняних, так й іноземних авторів, а також із джерелами інформації мережі інтернет, а викладачу дає можливість контролювати засвоєння інформації [1, 8].

Одним із видів науково-дослідницької діяльності студентів є робота поза навчальним процесом, тобто участь у студентському науковому гуртку (СНГ). Керівник науково-дослідної роботи студентів чи СНГ повинен виступати не лише в ролі інтерпретатора науки та носія нової інформації, а й умілим організатором систематичної самостійної пошукової діяльності майбутніх науковців із набуття знань, уміння і навичок та засвоєння способів розумової діяльності [4, 6, 7].

На кафедрі дитячої стоматології ІФНМУ в світлі кредитно-модульної системи освіти здійснюється постійний активний пошук можливостей підвищення якості та вдосконалення педагогічної роботи для підготовки висококваліфікованого спеціаліста в галузі стоматології. Оскільки, СНГ є одним із найважливіших засобів формування такого фахівця, на кафедрі вже багато років функціонує гурток із дитячої терапевтичної стоматології, що об'єднує студентів із II по V курсу стоматологічного факультету. Метою діяльності СНГ є якісна підготовка студентів до майбутнього професійного життя.

Засідання СНГ кафедри дитячої стоматології проходять один раз на два тижні (від 8 до 10 за семестр навчального року), кожне засідання триває 2-2,5 год. Заняття СНГ протягом останніх трьох навчальних років переважно проходять на базі міської дитячої стоматологічної поліклініки, що дає певні переваги для проведення студентами наукових досліджень та практичної діяльності, оскільки тут здійснюється можливість роботи з тематичними пацієнтами відповідного віку. Наявність рентгенологічного кабінету дозволяє не лише проводити додаткові методи обстеження, які використовуються у наукових працях, але й вивчити специфіку роботи рентгенологічного кабінету стоматологічного профілю в дитячому лікувальному закладі. У поліклініці для гуртківців відкриваються великі можливості щодо проведення санітарно-просвітницької роботи серед дітей та їх батьків (для студентів III курсу), набору пацієнтів для проведення наукових досліджень: обстеження та лікування (для студентів IV, V курсів), а також роботи на фантомних зубах (для студентів усіх курсів). Наявність кабінету патології слизових оболонок дозволяє гуртківцям побачити велику кількість маленьких пацієнтів із патологією м'яких тканин ротової порожнини. У фізіотерапевтичному кабінеті надається можливість вивчити використання фізичних методів лікування захворювань твердих тканин зубів, тканин пародонта та слизових оболонок у дітей.

Науково-дослідницька діяльність членів наукового гуртка з дитячої терапевтичної стоматології здійснюється за різними напрямками, зокрема: вивчення особливостей мікро-

кристалізації слини в дітей та підлітків із різним ступенем активності карієсу зубів, використання магніто-лазерної терапії у разі лікування нейропатії лицевого нерва, використання сучасних адгезивних систем, компомерів та імпрегнаційних методів у лікуванні карієсу тимчасових зубів, дослідження застосування скловолоконних штифтів у якості парапульпарних при реставрації каріозних уражень IV класу за Блеком постійних зубів у дітей, вивчення остеорегенеруючих та протизапальних властивостей пасти на основі гідроксиду кальцію та живокосту настойки в експерименті на тваринах та в клініці у разі лікування хронічного гранулюючого періодонтиту постійних зубів у дітей, визначення пародонтологічного статусу дітей та підлітків за допомогою клінічних індексів, вивчення змін біохімічних показників ротової рідини у разі генералізованого пародонтиту, практичне застосування комплексної профілактики ускладнень системної гіпоплазії емалі постійних зубів у дітей, епідеміологія основних стоматологічних захворювань, визначення ефективності застосування основних та додаткових засобів догляду за ротовою порожниною тощо.

Гуртківці проводять активний літературний пошук по обраному науковому напрямку, на основі якого готують доповіді і реферати, їх заслуховують на засіданнях гуртка. З метою розширення діапазону наукових досліджень СНГ із дитячої терапевтичної стоматології проводить інтеграцію з СНГ інших кафедр університету, зокрема: кафедрою мікробіології, вірусології та імунології, кафедрою морфології та судової медицини, кафедрою рентгенології з курсом радіології, кафедрою біологічної та медичної хімії імені Г.О.Бабенка, кафедрою фармації та ін.

Результати аналізу джерел інформації, клінічних, лабораторних, епідеміологічних, експериментальних досліджень та статистичного аналізу результатів заслуховуються на студентських конференціях та конгресах, що проходять у Івано-Франківську та інших містах України. За період 2010-2014 років серед гуртківців кафедри дитячої стоматології було 16 призерів, із них I та II місце отримали по 6 студентів, а III – 4 гуртківця. Членом гуртка у співавторстві з професором кафедри та керівником гуртка було отримано патент на корисну модель.

Таким чином, діяльність СНГ сприяє не лише оволодінню спеціальністю та розширенню теоретичного кругозору, але й розвитку наукової ерудиції майбутніх спеціалістів. Така форма проведення науково-дослідницької роботи дозволяє студентам ознайомитися зі станом розробки наукових проблем у різних напрямках медичної науки в Україні та інших країнах, формувати вміння застосовувати теоретичні знання в практичній діяльності, прищеплює студентам навички і культуру ведення наукових дискусій. Отже, роботу СНГ при кафедрі дитячої стоматології можна розглядати як альтернативну форму виховання і навчання майбутнього спеціаліста-дитячого стоматолога.

Література

1. Гриб В.А. Науковий студентський гурток з неврології як одна із форм інтеграційного навчання / В.А. Гриб // Галицький лікарський вісник. – 2013. – Т. 20, № 1 (частина 1). – С. 102-104.
2. З досвіду впровадження кредитно-модульної системи організації навчального процесу в Івано-Франківському національному медичному університеті / М.М. Рожко, Г.М. Ерстенюк, В.В. Капечук, М.О. Іванців // матеріали Всеукраїнської навчально-наукової конференції присвяченої 55-річчю Тернопільського державного медичного університету імені І.Я. Горбачевського МОЗ України «Впровадження нових технологій за кредитно-модульної системи організації навчального процесу ВМ(Ф)НВ III-IV рівнів акредитації: (м. Тернопіль, 26-27 квітня 2012 р.). – Тернопіль: «Укрмедкнига», 2012. – С. 57-59.
3. Козак Т.М. Педагогічна співтворчість викладача і студентів в рамках кредитно-модульної системи організації навчального процесу / Т.М. Козак // Розвиток наукових досліджень – 2005: матеріали міжнародної науково-практичної конференції. – Полтава, 2005. – Т. 5. – С. 42-44.

4. Максименко С.Д. Методичні рекомендації «Науково-дослідницька діяльність студентів» для слухачів ФПК викладачів I-IV рівнів акредитації ВМНЗ України / С.Д. Максименко, М.М. Філоненко // К., 2013. – 64 с.

5. Місце та роль самостійної роботи студента в кредитно-модульній системі організації навчального процесу / В.М. Ждан, В.М. Бобирьов, О.В. Шешукова [та ін.] // Медична освіта. – 2011. – № 2. – С. 52-54.

6. Спіцин Є.С. Методика організації науково-дослідної роботи студентів у вищому закладі освіти / Є.С. Спіцин // К.: Вид. центр КНЛУ, 2003. – 120 с.

7. Філоненко М.М. Психологія спілкування / М.М. Філоненко // К.: Центр учбової літератури, 2013. – 226 с.

8. Науковий студентський гурток на кафедрі як одна із форм навчально-виховної роботи / О.В. Зубаренко, К.О. Гурієнко, Н.Л. Весільник [та ін.] // матеріали Всеукраїнської навчально-наукової конференції присвяченої 55-річчю Тернопільського державного медичного університету імені І.Я. Горбачевського МОЗ України «Впровадження нових технологій за кредитно-модульної системи організації навчального процесу ВМ(Ф)НВ III-IV рівнів акредитації: (м. Тернопіль, 26-27 квітня 2012 р.). –Тернопіль: «Укрмедкнига», 2012. – С. 308-309.

Костюк І.Р.

Студенческий научный кружок по детской терапевтической стоматологии как форма научно-исследовательской работы студентов на кафедре детской стоматологии Ивано-Франковского национального медицинского университета
e-mail: Kostyuk_79@mail.ru

Резюме. Одним из видов научно-исследовательской деятельности студентов является работа вне учебного процесса, то есть участие в студенческом научном кружке (СНК). Руководитель кружка должен выступать не только в роли интерпретатора науки и носителя новой информации, но и умелым организатором систематической самостоятельной поисковой деятельности будущих ученых. В свете кредитно-модульной системы образования осуществляется постоянный активный поиск возможностей повышения качества и совершенствования педагогической работы для подготовки высококвалифицированного специалиста в области стоматологии. Поскольку СНК является одним из важнейших средств формирования такого специалиста, на кафедре детской стоматологии длительный период функционирует кружок по детской терапевтической стоматологии, работу которого можно рассматривать как альтернативную форму воспитания и обучения

будущего специалиста-детского стоматолога. Научно-исследовательская деятельность членов СНК осуществляется по разным направлениям, чему способствует интеграция с кружками других кафедр, а результаты студенческих научных работ активно обсуждаются на заседаниях кружка и студенческих конференциях. Деятельность СНК способствует не только овладению специальностью и расширению теоретического кругозора, но и развитию научной эрудиции будущих специалистов, его работу при кафедре детской стоматологии можно рассматривать как альтернативную форму воспитания и обучения специалиста-детского стоматолога.

Ключевые слова: научно-исследовательская работа студента, студенческий научный кружок, детская терапевтическая стоматология.

I.R. Kostyuk

The Students' Scientific Circle in Pediatric Dentistry as a Form of Students' Research Work at the Department of Pediatric Dentistry of Ivano-Frankivsk National Medical University

Department of Pediatric Dentistry (Head of Department - Doctor of Medical Science, Professor H.M. Melnychuk), Ivano-Frankivsk National Medical University

Kostyuk_79@mail.ru

Abstract. Participation in the activity of scientific circle is one of the forms of students' research work. The leader should not only interpret the science and serve as a data carrier, but he should be able to organize systemic individual activity of the future scientists. Constant active search for opportunities to improve the quality of educational process in order to train highly qualified dental specialists is conducted according to the credit-module system. As scientific circle is one of the most important means of forming of such specialist the students' scientific circle in pediatric dentistry was established at the Department of Pediatric Dentistry. It is an alternative form of education and training of the future pediatric dentist. The scientific research is carried in different directions, scientific circles of different departments cooperate with each other, the results of research works are discussed at the meetings and conferences. It contributes not only to mastering the specialty but development of scientific knowledge. It is considered to be an alternative form of education and training of the future pediatric dentist.

Keywords: research work of student, student's scientific circle, pediatric therapeutic dentistry.

Надійшла 02.06.2014 року.

УДК: 378.147+614.253.4+616.24+616-036.22

Макоїда І.Я., Островський М.М.

Актуальність впровадження циклу «Фтизіатрія» в навчальну програму для студентів 6-го курсу медичного факультету у світлі епідеміологічної ситуації в Україні

Кафедра фтизіатрії і пульмонології з курсом професійних хвороб (зав. каф. – проф. Островський М.М.)

ДВНЗ «Івано-Франківський національний медичний університет»

makoydai@mail.ru

Резюме. У статті викладені основні погляди на причини несвоєчасного виявлення туберкульозу та шляхи подолання цієї проблеми. Незважаючи на досягнення сучасної медицини, ми не можемо зупинити ріст даного захворювання. Пізня діагностика, як правило, пов'язана з необізнаністю пацієнта та відсутністю постійної настороги у лікаря загальної практики щодо туберкульозу. Доволі часто хворі «подорожують» від спеціаліста до спеціаліста, лікуються тривалий час без помітного покращення.

У світлі даної ситуації постає питання підготовки висококваліфікованого лікаря, котрий на первинному рівні медичної допомоги міг би своєчасно застосувати діагностичний алгоритм, спрямований на раннє виявлення туберкульозу. На кафедрі фтизіатрії і пульмонології з курсом професійних хвороб ІФНМУ в навчальну програму 6-го курсу медичного факультету впроваджено цикл «Фтизіатрія». Практичні заняття, робота біля ліжка хворого, навчальні

диспути при розв'язуванні ситуаційних задач формують у майбутніх спеціалістів розуміння етапів ранньої діагностики захворювання. І вже в майбутньому в практичній діяльності, незважаючи на отриману спеціалізацію, вони не втрачати муть пильність щодо небезпеки туберкульозу.

Ключові слова: туберкульоз, рання діагностика, додипломна освіта.

Початок ХХІ століття відзначився численними науковими досягненнями в галузі новітніх технологій. Людство стоїть на межі космічної ери розвитку. Маючи в своєму арсеналі надсучасні механізми та програми, ми зазіхаємо на можливість життя за межами Землі. Проте, поряд з цим, проблема хворобливості людства залишається не тільки